

SKOG & EKONOMI

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

Nu faller virkespriserna

Måttet är rågat för skogsnäringen och nu kommer priset på timmer och massaved över hela landet. Landets sågverkschefer beskriver läget med att "alla stjärnor står fel" för en bransch i djup kris. Negativa faktorer är:

- Usel byggkonjunktur i såväl Europa som i Sverige.
- En kraftigt stärkt krona och alla kostnader i SEK.
- Konkurrenterna har kostaderna i euro.
- Kraftigt prisfall på biprodukter som spån och flis.
- Värdet på rotlagren sänks med lägre massavedspriser.

Timmerpriset är den enda variabel man själv kan påverka och nu är alla överens om att priserna måste ned rejält, annars blir det sotdöden för sågverksnäringen. Samtliga chefer vi talat med säger att i dagsläget finns inget val, man får acceptera ett minskat utbud från skogsägarna och i så fall dra ned på sågproduktionen.

Läs mer om valutan på sidan 2, sågverkskrisen på sidan 4 och virkespriserna på sidan 6.

BANKEN ANALYSERAR MARKNADEN:

2 SPECIALINTERVJU - VALUTA

- Skogsindustrin påverkar kronkursen

3 SÅGADE TRÄVAROR

- Uselt läge för sågverken har förbytts till kris
- Nordafrika - räddningsplanka som står och väger
- USA på gång - men det kommer att ta tid

6 MASSAMARKNADEN

- Gröna skott på massamarknaden - banken spår vändning

7 TIMMER OCH MASSAVED

- Timret faller
- Dramatiskt sänkta massavedspriser

7 TIPS TILL SKOGSÄGARNAS

- Fokusera på löv och klenslagringar

8 KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

- Måns Johansson. Försäljningschef på Vida: "Hösten blir mycket mörk i Europa. Konsumtionen är för låg och det är en fight om varje affär."

9 SKOGSÄGARPROFILEN:

- Karl Hedin. Ägare till familjeföretaget AB Karl Hedin.
- Siktar mot tusen ålgar

10 FASTIGHETSMARKNADEN

- Gårdarna ligger 25% längre och allt mer blir osålt

11 RÄNTA & VALUTA

- I väntans tider gällande kommande beslut

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/prenumeration

Specialintervju Valuta. Text: Johan Freij

SKOGSINDUSTRIN PÅVERKAR KRONKURSEN!

Hela skogsindustrin talar nu bara om den kraftigt förstärkta kronan. Därför frågar vi vårt eget valuta-orakel Stefan Mellin på Danske Markets om valutaläget.

Är kronan högt värderad i dag? (8,34 EUR/SEK)

Enligt våra bedömningar är kronan fundamentalt sett mer korrekt värderad i dag än tidigare, framförallt om man ser till det stora överskottet i bytesbalansen. Detta skiljer oss från många andra länder som till exempel USA. Det största problemet med kronförstärkningen är att den kommit så fort, vilket gör att exportföretagen får oerhört svårt att ställa om när valutasäkringarna löper ut.

Vilka faktorer driver kronkursen?

- Det viktigaste är kvaliteten på svensk ekonomi med låg skuldsättning, balans i statsfinanserna och stora överskott i bytesbalansen. Ovanpå detta har makrostatistik vad gäller konjunktur, etc. överraskat. Sverige tillsammans med endast sju länder i världen* har AAA och stabila utsikter av samtliga tre ratinginstituten. Även i denna AAA-kategori faller Sverige ut bra.
- Utgångsläget – kronans värdering. Kronan har länge varit lågt värderad ur ett fundamentalt perspektiv.
- Ränteläget – den positiva konjunkturstatistik som kommit under våren har gett Riksbanken råg i ryggen att inte sänka räntan. Och vi har i dag en ränta som ligger högre eller kraftigt högre (+1,5 %) jämfört med många andra viktiga länder. [Den senaste mer negativa statistiken kan dock ändra läget.]

Varför har kronförstärkning gått så snabbt?

Det beror på att många tyngre investerare på senare tid upptäckt Sverige. Det gäller både andra länders centralbanker samt institutionella aktörer. Schweiz centralbank har kraftigt ökat sina köp av svenska kronor de senaste månaderna, i syfte att hålla sin egen valuta svag. Detta är ett exempel på det globala valutakrig som pågår, men även den norska oljefonden har varit köpare av svenska kronor på senare tid.

Hur kan Riksbank, Regering, etcetera påverka kronkursen?

- Ränteläget. Skulle Riksbanken sänka räntan så skulle det kunna stoppa upp kronförstärkningen och skulle man sänka den ner till noll så skulle säkert kronkursen försvagas betydligt. Riksbankens mål är dock inflationen så de kommer inte att styra sina beslut efter kronkursen.
- Intervenera. Riksbanken eller Riksgälden skulle i teorin kunna köpa stora volymer av utländsk valuta, som exemplet Schweiz. Jag ser det som väldigt osannolikt och först måste nog räntan ned till noll innan man gör detta drastiska steg.
- Prata ned kursen. Både Riksbank och Regering kan beskriva att kronan är så stark att detta kraftigt påverkar svensk ekonomi negativt. Detta skulle absolut kunna ge ett signalvärde som försvagar kronan. Men Anders Borg har den senaste tiden försvarat nuvarande kronkurs som rimlig. Detta kan dock ändra sig t.ex. med ny, negativ exportstatistik.

Kan Regering och Riksbank verkligen påverka kronkursen på kort sikt?

Skulle Riksbanken nu slå till med en sänkning på 0,5 % så skulle vi sannolikt få en smärre kronförsvagning på kort sikt. Men i viss mån är detta redan diskonterat i marknaden så det blir sannolikt inte någon stor och långvarig försvagning. Snarare bidrar denna åtgärd till att bromsa den pågående förstärkningen. Men ligger kronan kvar på nuvarande eller stärkta nivåer, så kommer det att få negativa effekter. Svensk exportindustri drabbas då hårt, vilket i sin tur påverkar fundamenta i svensk ekonomi och därmed försämrar förutsättningarna för en stark kronkurs.

Vad tror du själv kommer att ske?

Jag tror på en fortsatt gynnsam utveckling för Sverige relativt andra länder. Samtidigt kommer exporten att ge

vika och Riksbanken kommer att sänka räntan. Vilket skulle innebära att kronkursen stannar på nivåer mellan 8,0 och 8,50 kr/EUR det närmaste halvåret /året.

Vad finns det för fördelar för Sverige med denna starka kronkurs?

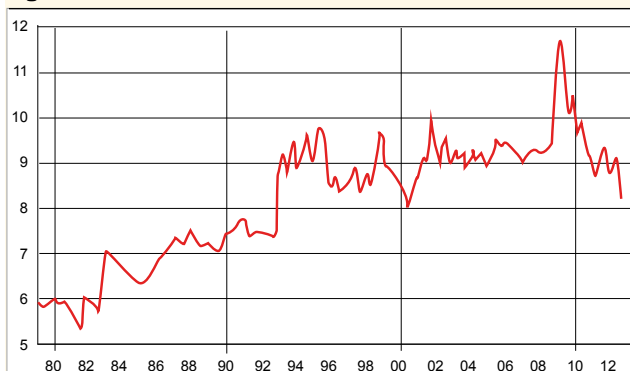
En stark krona gör Sverige rikare, det förbättrar vår köpkraft. Importvaror blir billigare vilket även gynnar en del av exportindustrin. En stark valuta skapar också ett omvandlingstryck i ekonomin där man rationaliserar, höjer produktionen och gamla ineffektiva verksamheter slås ut, vilket kan vara positivt på lång sikt.

Om skogsindustrin går dramatiskt sämre beroende på kronkursen skulle det i sig kunna påverka kronkursen, direkt eller indirekt?

– Svar ja! Indirekt tror jag absolut detta. Skogsindustrin är en tidig indikator på vad kronkursen har för effekt på all svensk industri och därmed de svenska jobben. En försämrad situation för skogen kommer att driva på åtgärder för att dämpa kronans värde, exempelvis räntesänkningar.

*Länder som har AAA och stabila utsikter av samtliga tre ratinginstitut: Sverige, Norge, Danmark, Schweiz, Kanada, Singapore, Australien

Figur 1: Historisk eurokurs 1980-2012

Euron infördes 1999, värden innan dess bygger på den valutakorg som satte eurokursen.

Källa: Danske Markets

BANKEN ANALYSERAR TRÄVARUMARKNADEN

Uselt läge för sågverken har förbytts till kris

Tidigt i våras såg sågverken små men positiva prishöjningssignaler. Men underbart blev oerhört kort denna gång och signalerna kom av sig helt och hållet senare under våren. Sågverkens huvudmarknad Europa var helt enkelt för svag och när den, för byggindustrin, livsviktiga senvåren kom lyfte aldrig orderläget. När sedan den svenska kronan "chockstärktes" med 10 % under sommaren byttes ett riktigt uselt läge till akut kris.

Första bolaget som kastade in handduken efter sommaren var BooForssjö i Södermanland. Ett av Sveriges äldsta sågverk med en drygt 500 årig historia gick i konkurs*. Tyvärr måste vi nog poängtera att det med stor sannolikhet kommer fler konkurser eller nedläggningar. Det finns dessvärre inget som talar för en snabb vändning för trävarusektorn även om vi ser ett stort behov av trävaror på längre sikt. Vår bedömning är att det kommer att bli ännu värre innan man kan hoppas på en förbättring. Nu närmar sig hösten och för varje vecka som går kommer byggaktiviteten att avta ytterligare i Europa. Samtidigt löper valutasäkringarna ut och allt talar för en fortsatt stark krona.

Med sorg i hjärtat kan vi bara konstatera att den för Sverige och inte minst svenska landsbygden så viktiga sågverkssektorn är mitt i den djupaste krisen på fyrtio år.

*BooForssjöes konkursförvaltare meddelade den 29 augusti att man hittat en köpare till konkursboet.

Köpare är Profura-gruppen med trävarumannen Berndt Ivarsson som ägare.

Alla stjärnor står nu fel för sågverken

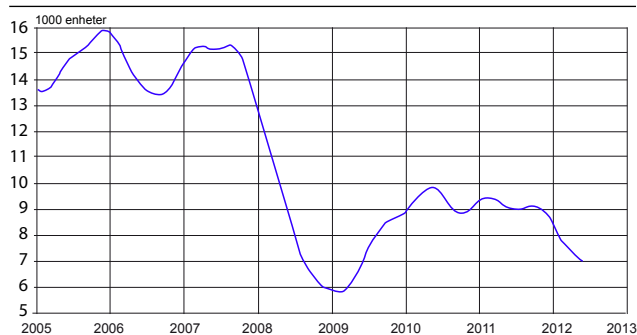
En mängd olyckliga omständigheter har råkat sammanfalla vilket gör att hela stjärnhimlen nu står fel för svensk sågverksnäring.

★ Marknaden - byggkonjunkturen

Svenska sågverk är en av de mest exportorienterade grenarna i näringslivet och huvudmarknaden är Europa. Historiskt sett har ca 50 % av den totala svenska sågproduktionen gått till Europa. När finanskrisen kom föll byggandet dramatiskt i hela Europa och därmed träkonsumtionen. Flera länder som exempelvis Frankrike och England har försökt hålla byggnationen uppe, men nu ser vi ytterligare fall även där (se figur 2 nedan). Tidigare stora köparländer, med överhettad byggmarknad som Spanien, Irland och Danmark har nu nästan försvunnit från marknaden. Inget talar i dag för en återhämtning i Europa på kort sikt.

Sverigemarknaden har ända tills för ett halvår sedan varit stark, inte minst beroende på ROT-avdraget. Nu noteras bottennivåer för byggandet också i Sverige och även ROT-sektorn tappar fart.

Figur 2. Byggstartar/månad i England

Källa: Woodstat

★ Råvarupriserna

Efter att timmerpriserna sjönk i samband med Gudrun-stormen 2005 hade sågverken en konkurrensfördel med lägre timmerpriser än konkurrentländerna under några år. Därefter ökade timmerpriserna successivt för att dramatiskt höjas då stormlagren tog slut 2010. Under 2010-11 noterades absoluta rekordpriser på timmer i hela landet. När sedan trävarumarknaden mattades av, så följde inte timmerpriserna med ned i paritet med trävarorna.

Till skillnad från massaindustrin som ofta direkt sänker råvarupriserna när slutprodukten drabbas så är sågverken en mycket fragmenterad bransch utan stora

prisledande aktörer. Därför präglas sågverken av en rädsla för att utbudet från privata skogsägare helt skall stanna av om man sänker priserna. De senaste åren har skogsägarna vant sig vid höga priser och dessutom samlat i ladorna (läs skogskontona) vilket minskat behovet för att avverka. För att få en balanserad situation för sågverken i dag skulle det krävas timmerpris-sänkningar på ca 80-100 kr /m³ fub.

★ Utbudet

Dagens utbud är för stort i förhållande till efterfrågan. Historisk har sågverken saknat disciplinen att sänka produktionen när marknaden viker. Det är en effekt av många små aktörer och konstigt nog dålig lönsamhet där man måste köra produktionen för att hålla uppe likviditeten.

★ Valutaproblematik

Sågverken är sannolikt den verksamhet i Sverige som drabbas hårdast av en stark svensk krona. Dels har sågverken nästan alla kostnader i kronor, ca 95 %. Dels har man en mycket stark export, över 60 %, till euroländer samt Storbritannien och det är mot dessa valutor vi sett den största kronförstärkningen. Dessutom har de värsta konkurrentländerna Finland, Tyskland och även Österrike euro, vilket ger dessa en konkurrensfördel för tillfället.

★ Biprodukterna

Biprodukter som sågspån och flis har blivit en allt viktigare del av lönsamheten för sågverken. Spånpriset är ofta kopplat till pelletsmarknaden som rasat efter den milda vintern. Den senaste tiden har många sågverk sett spånpriserna sjunka med 20-40 %. Cellulosafilisen som säljs till massaindustrin har en prissättning som följer massavedspriserna. Vi har det senaste året sett sjunkande massavedspriser och priset har nu eskalerat. Det är mycket ovanligt att trävarukonjunkturen och massa-papperskonjunkturen drabbas av kraftiga prisfall samtidigt.

★ Rotlagren

Alla sågverk har en buffert av råvara i skog man köpt på rot för att successivt avverka och därmed jämna ut råvaruflödet. Mycket av det befintliga rotlagret är köpt med 2011 års toppriser. Dessa bestånd består naturligtvis av både timmer och massaved. När nu massavedspriset fallit dramatiskt får sågverken betydligt mindre betalt än beräknat för denna massaved.

Ljuspunkter för sågverken

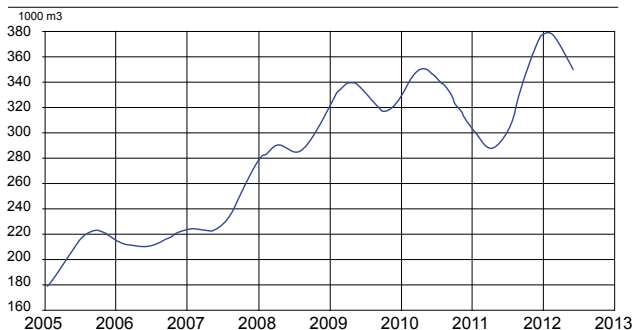
Finns det några ljuspunkter för sågverken?

På lång sikt är det ganska lätt att hitta ljuspunkter för sågverken. Träanvändningen i byggandet ökar världen över och behoven av trä är enorma i nästan samtliga utvecklingsländer samt USA på sikt.

Nordafrika räddningsplanka som står och väger

Vi förutspår mycket goda marknader för trä framåt i Kina, Indien, Afrika, Mellanöstern, Turkiet, Polen, etc. Men av dessa marknader är det egentligen bara Nordafrika och Mellanöstern som etablerat sig som stora exportmarknader för Sverige i dagsläget. Nordafrika-Mellanöstern tar i år ca 30 % av den svenska exporten och utan denna marknad hade katastrofen varit ett faktum. Egypten dominerar starkt denna marknad men här har vi sett en vändning de senaste månaderna, beroende på demokratiseringsprocessen (se figur 3). Ett krigshärjat Libyen är en marknad som växer mycket stark men än så länge är volymerna mycket små jämfört med Egypten.

Figur 3. Trävaruimporten till Egypten m3/månad

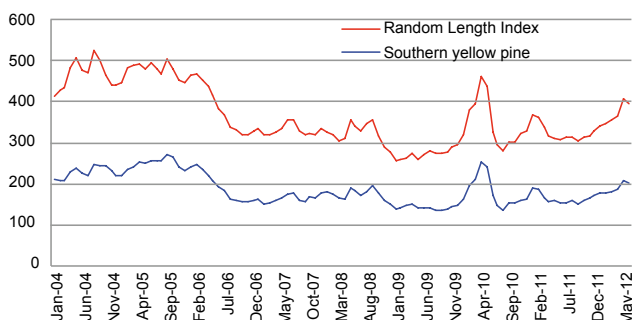
Källa: Woodstat

USA på gång - men det kommer att ta tid

Som vi skrivit i de senaste nyhetsbrevens så finns ljuset för sågverken i väster. All statistik faller ut allt bättre för varje månad vad gäller såväl huspriser, byggaktivitet och vakansgrad men det går relativt långsamt. Priset på sågad Sydstatstall har ökat med 35 % det senaste året. USAs trävarukonsumtion var i maj den högsta sedan 2008 och hade ökat med 13 % sedan förra året. Även trävarupriserna i Kanada har ökat under det senaste året och i östra Kanada är prisnivån, i USD, den högsta sedan 2005, allt enligt Wood Resources International, www.wri.com. WRI bedömer att konsumtionen i USA kommer att fortsätta öka under resten av 2012 och in i 2013. "Sågverken i Nordamerika kör i snitt på ca 80 % av kapaciteten. I första

steget täcks det ökade behovet från egna sågverk, i steg två ökar importen från Kanada och först i steg tre kan man tro på en större importökning från Europa. Men hela försörjningsapparaten kring sågverken har monterats ned de senaste åren. Därför kan vi förvänta oss en oregelbunden marknad och prisbild framöver" avslutar Håkan Ekström ägare till WRI i Seattle.

Figur 4. Trävarupriser i USA 2004 - 2012 (USD/m3)

Källa: WRI. Wood Resources International

Arkitekter väljer trä

I en nyligen gjord enkätundersökning till 1200 arkitekter i Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Spanien, Italien och Holland frågade man vilka material som kommer att öka kontra minska de närmste fem åren. Svaret var entydigt, trä kommer att öka starkt. I Storbritannien angav 59 % av arkitekterna att "wooden frame" kommer att öka medan endast 5 % ser en minskning och i Frankrike såg hela 70 % en ökning. Även i de andra länderna, Spanien undantaget, har arkitekterna angivit mycket höga tal för "wooden frame". Detta bådär gott när det väl vänder för byggandet i Europa.

	United Kingdom		Germany		France	
Konstruktionstekniker	Less	More	Less	More	Less	More
Prefab concrete panels	9%	32%	12%	34%	36%	25%
Concrete on job site	10%	21%	22%	18%	27%	15%
Brick cavity walls	10%	24%	31%	17%	23%	41%
Wooden frames	5%	59%	10%	36%	4%	70%
Metal structure	3%	55%	23%	21%	38%	20%
Concrete block envelope	6%	42%	25%	15%	40%	9%

	Spain		Italy		Russia	
Konstruktionstekniker	Less	More	Less	More	Less	More
Prefab concrete panels	10%	57%	46%	20%	29%	29%
Concrete on job site	21%	24%	29%	15%	53%	6%
Brick cavity walls	40%	13%	23%	37%	16%	17%
Wooden frames	35%	31%	12%	65%	9%	59%
Metal structure	30%	25%	38%	24%	21%	35%
Concrete block envelope	26%	28%	47%	15%	33%	25%

Källa: Woodstat

MASSAMARKNADEN

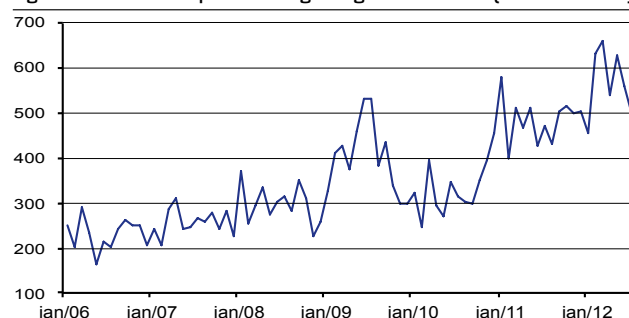
Oskar Lindström. Skogsanalytiker.
Danske Markets Sverige
www.danskemarkets.se

Gröna skott på massamarknaden

I början av året var konsensusbilden bland massamarknadsanalytiker att priserna skulle stiga stadigt under året. Sedan dess har priset på långfibrig sulfatmassa fallit med 52 USD per ton och de flesta bedömare är nu betydligt mer försiktiga. Den svaga europeiska konjunkturen, den fortsatt minskade efterfrågan på grafiska papper i Europa, den ekonomiska inbromsningen i Kina samt stigande globala massalager tas till intyg för att vi inte kan förvänta oss någon förbättring under hösten. Vi är dock inte helt övertygade, utan ser faktiskt några lovande ljuspunkter.

Som alltid vänder vi blickarna mot Kina. Till att börja med kan vi konstatera att de kinesiska massaköparna ingalunda dragit sig tillbaka från marknaden. I juli importerade Kina 1,2 miljoner ton massa från omvärlden. Trots att det var en minskning med 0,4 miljoner ton jämfört med juni så var det en ökning med 24 % jämfört med juli förra året. Hitintills i år har faktiskt Kinas import av massa ökat med 20 % jämfört med 2011. Bakom dessa siffror ligger den fortsatta utbyggnaden av den kinesiska papperskapaciteten och nedläggningen av ineffektiv inhemsk massakapacitet. I mitten av augusti lanserades en femårsplan för att minska utsläpp med fokus på fem sektorer, däribland pappers- och massaindustrin. Totalt planerar man att stänga smått otroliga 8,8 miljoner ton i årlig kapacitet till årsslutet. Även om långt ifrån all denna kapacitet

Figur 7. Kinesisk import av långfibrig sulfatmassa (tusentals ton)

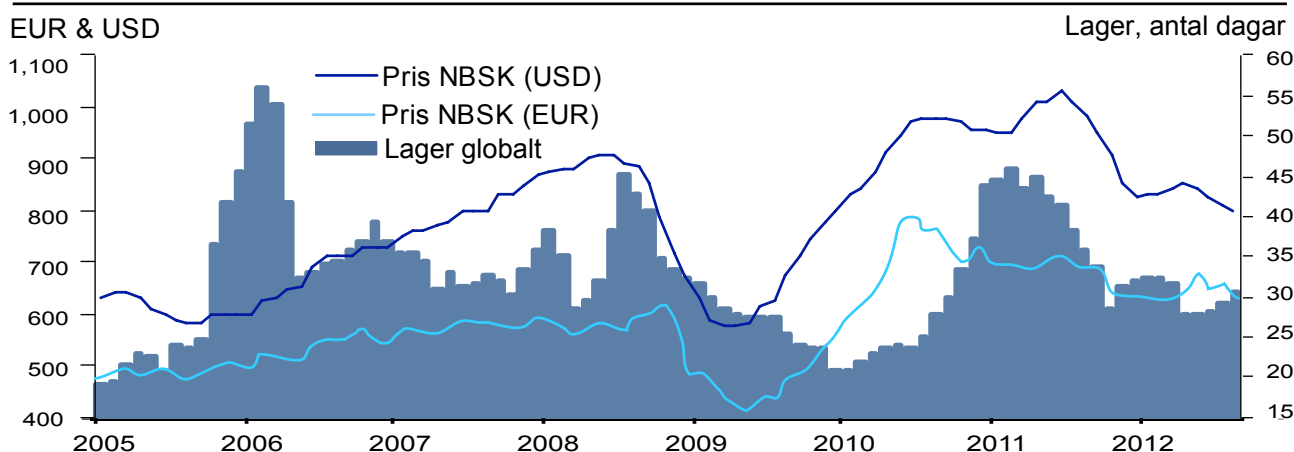

Källa: RISI, Danske Bank Markets

varit i produktion så kan det ställas mot de totalt 8,4 miljoner ton i ny kapacitet som väntas komma ut på marknaden de kommande två åren, främst i Latinamerika. De senaste veckorna har vi även sett en stabilisering och t.o.m. vändning i vissa massapriser i Kina. Ryska Ilim Group och chilenska Arauco har båda annonserat prishöjningar på långfibrig sulfatmassa i Kina från och med september.

Den globala bilden är inte fullt så negativ som man ibland kan få intryck av. Även om de globala massalagren ökade med 4 dagar i juli jämfört med föregående månad så ökade de globala leveranserna med 6,3 % och de europeiska med 3,8 % jämfört med samma period förra året. Kapacitetsutnyttjandet på 87 % var också fem procentenheter högre än förra året. Vi väntar oss därför att prisnedgången på långfibrig sulfatmassa i Europa planar ut och vänder uppåt under hösten. Den svaga globala konjunkturen och fortsatt fall i efterfrågan på grafiska papper i Europa lär begränsa prisuppgången. Dessutom innebär den svagare euron att många av de svenska brukens främsta konkurrenter på världsmarknaden får en signifikant kostnadsfördel.

Figur 6. Lager av lång- och kortfibrer massa globalt samt pris på barrmassa (NBSK)

Källa: PPPC, RISI, Danske Bank Markets

TIMMER OCH MASSAVED

Timret faller

Efter pristoppen under slutet av 2010 så har timmerpriserna fallit relativt marginellt i hela landet. Oron för att stå utan virke har varit stor hos sågverken och erforderliga prissänkningar har inte genomförts. Åtminstone inte i prislister. Rotpostmarknaden har däremot lugnat sig betydligt över hela landet.

Efter att ha talat med ett stort antal sågverksföreträdare så är bilden samstämmig. Man drar hellre drar ned på produktionen än fortsätter betala dagens timmerpriser och kör med stora förluster. Även bland de större rundvirkessäljarna märker vi en större förståelse för sågverkens situation. Man värnar ju om att ha timmerköpare kvar när konjunkturen vänder. Vår bestämda uppfattning är att timmerpriserna kommer att sjunka rejält i hela landet. Vi bedömer att prissänkningarna hamnar i intervallet 40-80 kr/m³fub. Ljusnar inte läget senare i höst kan vi mycket väl få se ytterligare justeringar. I skrivande stund var Mellanskog och Holmen först ut med sänkningar på ca 35-60 kr/m³ fub.

Dramatiskt sänkta massavedspriser

Även på massaveden kommer vi att se prissänkningar om de inte redan är genomförda. Detta gäller framförallt på barrmassaveden där det är överskott i hela landet. Massavedsköparna är betydligt snabbare på avtryckaren än sina vänner på sågverken och här har priset justerats ned sedan årsskiftet. Först ut efter sommaren var Stora Enso som för någon vecka sedan sänkte barrmassavedspriset till ca 250 kr/m³fub (före transportavdrag) i Mellansverige.

Vid detta nummers pressläggning kom även Holmen med en sänkning till 255 kr/m³ fub i Sydsverige. De andra aktörerna lär följa efter även om vi kommer att se en viss prisspridning i landet med högst priser i norr. Under det senaste året har vi därmed upplevt en mycket stor prissänkning på massaveden. Som exempel handlade industrin i Sydsverige barrmassaveden till ett pris runt 390 kr/m³fub för ett år sedan. Med dagens prisnivå på 255 kr har priset fallit med hela 35%!

AVVERKNINGSTIPS TILL SKOGSÄGARNA

Fokusera på lövbestånden

Vårt allmänna råd till skogsägarna är att funderar du på en större avverkning de närmaste åren skall du slå till och teckna kontrakt direkt, om du inte fått den senaste prissänkningen i ditt område.

Det är omöjligt att svara på på frågan när marknaden vänder men det skulle förvåna om vi ser en vändning inom de närmaste 1-2 åren. Säkerställ att du får gällande pris och är du osäker på köparens betalningsförmåga så begär bankgaranti.

Samma råd för hela Sverige – fokusera på lövbestånd och klena gallringar!

Denna gång ser vi ingen anledning att dela upp råden regionalt då bilden är relativt likartad över landet.

Fortsätt vara aktiv som skogsägare även om du undviker att avverka de större bestånden.

- Prioritera lövavverkningar där vi har de i särklass högsta massavedspriserna.
- Gallra dina klenaste bestånd gärna med grandominans. Detta skall ses som en investering för ett mer värdefullt bestånd i framtiden. Volymerna blir låga, du har tid att göra detta nu och det finns avverkningsresurser att tillgå.
- Undvik grövre gallringar där massavedsandelen är hög.
- Fokusera på något sämre slutavverkningsbestånd. Om du slutavverkar undvik dina finaste bestånd som du ofta kan spara till ett bättre konjunkturläge.

Säkerställ att din skog växer även efter avverkning

Vi tror faktiskt att vi har haft Sveriges högsta skogskontoränta de senaste tio åren. Varför nöja sig med lägre förräntning på ditt skogskapital.

Skogskontoränta: 3,25 % (2012-09-07)

Det är lätt att flytta dina skogskontopengar till oss! Kontakta oss på telefonnummer 0752-48 45 42 så hjälper vi dig. Välkommen.

KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

Lars Göran Olsson. Trävarumarknads-expert och ägare till analysföretaget **Woodstat**. www.woodstat.se

Trävaror: Jag är mycket bestämd i min uppfattning. Det blir en rysare i höst och vi har inte sett botten för sågverksnäringen ännu. Den

ekonomiska turbulensen ligger som en våt filt över husbyggande och investeringar. Såväl fransk som engelsk byggnation sjunker och EUs byggbarometer visar ännu lägre siffror. Sågverken har inte dämpat produktion tillräckligt för att skapa en vändning i närtid. Just nu ser jag absolut ingenting som snabbt skulle kunna rädda den akuta situationen. Visserligen är USA på gång men det kommer att ta tid. Signalerna duggar dock allt tätare om hur dåligt virket är från den insektsangripna skogen i Canada vilket kan bli positivt för Europa framåt.

Måns Johansson. Försäljningschef på **VIDA**, Sveriges största privatägda sågverksföretag. www.vida.se

Trävaror: Hösten blir mycket mörk i Europa. Vi levererar ut volymer men till mycket låga priser. Konsumtionen är för låg och det är en fight om

varje affär. Det enda som kan förbättra situationen är kraftiga produktionsbegränsningar, men det är oklart om det sker. Österrike, Tyskland och Finland har sänkt produktionen och ligger nu bättre till med EUR-kursen. I Sverige brukar vi inte lyckas med neddragningar men nu är läget mer akut än tidigare.

Små ljuspunkterna är, för oss "unga" länder. I Indien har vi varit i ca 5 år och levererar nu regelbundna volymer till vettiga priser. I Polen satsar vi stort på konstruktionsmarknaden. Turkiet är också intressant men än är prisnivån låg. USA går äntligen lite bättre och för första gången på fem år skickar vi en full båt i höst. Prisnivån har höjts men är fortfarande pressad. Allt vi kan göra för att lätta på trycket till ett fullt Europa är positivt.

Timmer: Priserna kommer att sänkas, frågan är bara hur mycket. Nu är läget sådant att ger en prissänkning för låga volymer så får vi sänka produktionen.

Olle Larsson. Ägare och VD för Fiskarheden Trävaru AB.

Ett av Sveriges större furusågverk med upptagningsområdet Dalarna, Hälsingland och Härjedalen. www.fiskarheden.se

Trävaror: Det var tufft redan i våras och med dagens kronförstärkning går inga sågkalkyler ihop. Det ser väldigt mörkt ut. Med en mycket låg aktivitet i Europa är det Nordafrika som räddar branschen för tillfället. Priserna är låga men där finns en efterfrågan och man har vant sig vid högre kvaliteter. Efterfrågan i Libyen ökar vilket är positivt. Utvecklingen i Egypten känns fortfarande osäker. Vi jobbar på Turkiet som är en intressant marknad och öppning till fler länder i regionen. Än så länge är priskonkurrensen från Ukraina och Ryssland för hård men det kommer. Även här lär man sig uppskatta våra skandinaviska kvaliteter.

Timmer: Prisrelationen timmer/trävaror har aldrig varit så dålig som nu. Timmerpriserna är det enda vi kan påverka och de måste ned drastiskt, minst 70-90 kr/m³fub. Vi på sågverken måste våga sätta ett realistiskt pris. Sjunker sedan utbudet så får vi bita i det sura äpplet och minska produktionen. Det finns inga alternativ.

Massaved: Här har redan priserna sjunkit vilket också påverkar oss negativt med lägre flispriser. Nu tror jag nivån är satt för resten av året i vårt område.

Skogsägarpromilen

SKOGSÄGARPROFILER

Här intervjuar vi några av landets mest erfarna och kompetenta skogsägare som visat ett starkt intresse för skogen som tillgång och placering.

Karl Hedin

Karl är sågverksägare i tredje generationen och tog över familjeföretaget AB Karl Hedin 1983 där han nu är koncernchef. Under Karls ledning har familjeföretaget utvecklats till en stor koncern inom trä och byggvaror. AB Karl Hedin består i dag av: Sågverk, tre i Bergslagen och ett i Estland med en total produktion på knappt 700 000 m³ sågat. Emballageproduktion i sju anläggningar. Bygg- och industrihandel i 33 st. butiker med fullsortiment mot privat- och företagssektorn. Under 2011 omsatte koncernen 2,9 mdr sek.

Parallellt med företagsbyggandet har Karl fortsatt den långa skogstraditionen och byggt upp ett stort skogsinnehav om totalt 25 700 ha produktiv skog i Bergslagen och ytterligare 3 600 ha skog och 1000 ha jordbruksmark i Estland. Markinnehavet har nästan fyrdubbplats sedan Karl tog över för knappt 30 år sedan och intresset har inte avtagit med åren. Senaste förvärvet blev den välkända bergsmansgården Finnbo bruk på 2 600 ha som förvärvades i våras. *"I min värld, där jag förädlar skogskapitalet i våra industrier och sen levererar skogens produkter ut till kund i bygghandeln, så blir skogen en placering med många olika dimensioner. Skogen skapar en viss råvarubalans till industrin samtidigt som det ger en fin närhet och en ökad förståelse för skogsägarnas situation i vårt upptagningsområde. Det skall man inte förakta i trävarubranschen. Det känns bra att äga en del skog i stället för att bara se sitt kapital som ett or och nollor på dataskärmen hos banken eller kapitalförvaltaren".*

"Jag tror på skogen som placering även om den är, ursäkt uttrycket, jävligt långsiktig. I Bergslagen, där vi verkar har vi en närhet till den växande delen av befolkningen i Mälardalsområdet som kommer att efterfråga såväl mark som skogsprodukter i framtiden. Dessutom är råvaran väldigt fin i området med mycket hög hållfasthet på granen samt klen och frisk kvist på furan vilket är idealiskt för oss barrodslare i Skandinavien. I Baltikum där man har mycket mer högkvalitativ lövskog, får man istället vara lövödlare.

Där är finessen att odla fram både björk och al till fin kvalitet och därmed höga priser. Att tränga in i hur det växer och hur man kan utveckla olika bestånd är oerhört intressant - det framhäver bonden i mig."

Karl tror inte att själva skogsvärderna kommer att växa speciellt mycket i framtiden. *"De bygger på industrins betalningsförmåga och där finns en del orostecken. Däremot tror jag starkt på markens värde. Mark är ju i allra högsta grad en ändlig resurs."* Karls råd till skogsköparen: *"Se köpet väldigt långsiktigt och akta dig för att skuldsätta skogen. En avkastning ned till ca 1 % kräver eget kapital för att klara kassaflödet. Närhet till industrin är alltid en fördel. Jag skall ju frakta skogen i hundra år och då är det ju bra om det inte är så långt. Lita inte på skogsbruksplanens virkesförråd utan gå ut i skogen och kontrollera. Det kan vara både upp och ned och det är ju bra att veta innan man lägger ett bud."* avslutar Karl med glimten i ögat.

Karl och älgjakten

"Älgen är ett vilt jag har en speciell relation till. Det är vårt ståtligaste djur, samtidigt är det en uthållig naturresurs som ger oss sund mat på bordet om vi beskattar den rätt."

Karl har jagat i hela sitt liv och närmar sig 1000 skjutna älgar. *"Jag har skjutit 993 älgar inför den här säsongen och vi får se om det blir jubileum i år, men det sker när det sker!"*

FASTIGHETSMARKNADEN

Gårdarna ligger 25 % längre och allt mer blir osålt

Skogsmarken har varit förvånansvärt motståndskraftig mot den sämre skogskonjunkturen. Nu börjar allt fler mäklare vittna om ökade svårigheter att sälja de objekt som inte har det lilla extra.

Snittpriserna har gått ned marginellt men andelen osålda fastigheter ökar. Renodlade skogsfastigheter utan byggnader går oftast hyfsat lätt att sälja men är det sämre lägen och hus så når man alltmer sällan upp till säljarens prisförväntningar.

Hemnet är Sveriges största annonsportal för fastigheter, www.hemnet.se. De har hjälpt oss med statistik från gårdsannonserna under vecka 34.

Antalet gårdar till salu var 1973 st. vilket var ungefär som året innan vid samma tid (+2%).

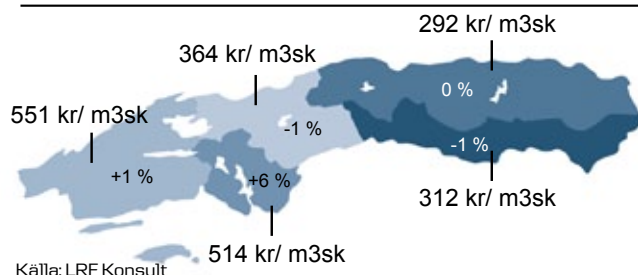
Däremot så ökade drastiskt tiden hur länge gårdarna ligger ute till försäljning. Under vecka 34, 2011 låg gårdarna i snitt 104 dagar innan de blev sålda eller plockades bort. I år låg de i snitt 128 dagar, dryga fyra månader, vilket är en ökning med 23 %.

Längst liggtid hade man i Halland med en genomsnitt på hela 170 dagar! I stora delar av Sydsverige har ligg-tiden ökat med över 50 %.

Den tydligaste förändringen på marknaden är att pris-spridningen nu blivit så stor. För toppobjekten blir det fortfarande extrema budgivningar med rekordpriser. För ordinära fastigheter däremot så finns det för första gången på många år en möjlighet till bättre affärer för köparna.

Här gäller det att veta vad man skall titta på för att avgöra om fastigheten är prisvärd eller ej. Vi ser det därför som självklart att kontakta någon av våra erfarna Skogs- & Lantbruksspecialister för en genomgång i god tid innan köp eller försäljningen. Vi garanterar att det är väl använd tid. www.danskebank.se

Priserna nedan visar LRF Konsults genomsnittspriset under våren 2012 och jämförelse med helåret 2011.

Möjlighet att köpa stora fastigheter i norr

Kända mäklare och fastighetsprofiler ger sin syn på hur fastighetsmarknaden ser ut just nu och tron om framtiden.

Eivor Mettävainio. Chef Fastighetsaffärer på Sveaskog.
www.sveaskog.se

Sveaskogs uppdrag att sälja 10 % av sitt fastighetsinnehav till privatpersoner har pågått i tio år. Tidigare var det en geografisk obalans då

man sålde mindre i Norrlands inland relativt sitt markinnehav där. Därför fokuserar Sveaskog nu försäljningarna till inlandet. Sedan årsskiftet är kravet borta på att endast boende i länet kunde bjuda på fastigheterna och det är nu öppet för alla privatpersoner. Eivor säger att detta är en anpassning till EUs regelverk samt att man hörsammat önskemål från privatpersoner som vill köpa mark i sin forna hembygd. Möjligheten att själv ansöka om att ett visst markområde är borta och i dag säljs alla objekt till öppen budgivning. Arealen varierar från 100 till ca 500 ha med några enstaka objekt upp till 1500 ha. *"Det är inte i första hand karaktären på fastigheten som avgör intresset utan snarare belägenheten. Vissa orter är jätteheta och tvärtom. Det är inte alltid logiskt eller lätt att förutspå var intresset finns"* säger Eivor. Hon är nöjd med att avslutsfrekvensen om ca 65 %, (högre i syd och lägre i norr), hittills inte påverkats av den oro som i dag finns på marknaden. *"Jag tror heller inte att dagens osäkerhet kommer att skapa något större prisras. Däremot ser jag en lugnare marknad framgent"*, avslutar Eivor.

Aktuella objekt finner du på www.sveaskog.se.

Karl Danielsson, Ordförande på konsult- och mäklarfirmen AREAL, specialist på större egendomar.
www.areal.se

Vi står vid ett vägskäl. För jordbruksmarken ser vi en positiv trend medan det ser mycket mörkare ut för skogsfastigheterna. Här har utbudet minskat något, vilket kommer att dämpa prisnedgången som med all sannolikhet kommer i höst. På majoriteten av objekten får vi se sjunkande priser vilket säljarna nu lär acceptera. De flesta förstår att inga träd växer till himlen. Jag bedömer att vi får vänja oss vid en vikande prisnivå på skog under de närmaste tre till fem åren.

Danske Bank i Sverige är en fullservicebank som består av ett nätverk med lokala banker. Vi är en del av Danske Bank-koncernen, en av Nordens största finanskoncerner med verksamhet i flera länder.

Våra kunder är ambitiösa företag och privatpersoner, med höga krav på sin bank i form av hög kompetens, snabba besked och ett personligt engagemang utöver det vanliga. I Sverige har vi cirka 1 400 medarbetare, ett 50-tal bankkontor och fyra finanscenter.

RÄNTA OCH VALUTA

Bankens Sverigeekonom **Roger Josefsson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen.

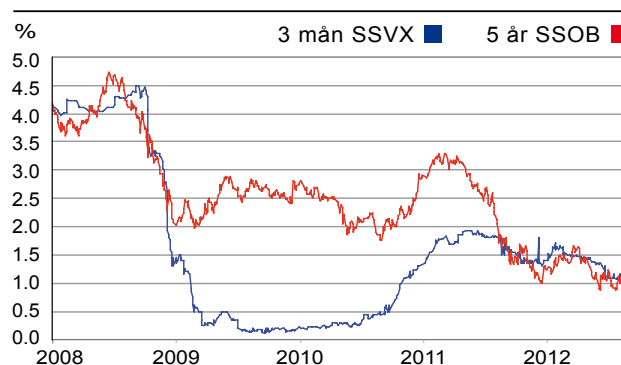
<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

I väntans tider går just nu alla marknadsaktörer och analytiker, ty vi väntar på vad de ekonomisk-politiska makthavarna ska besluta om. I den stora vida världen är det den amerikanska centralbankens beslut om hur nästa vända av extraordinära åtgärder ska se ut som just nu lägger ett golv under EUR/USD, och därmed också ett tak för hur USD/SEK utvecklas. Det är också mycket fokus på den europeiska centralbanken under de närmaste dagarna, då ordförande Draghi härforleden utlovade att ECB ska göra "vad som än krävs" för att bevara euroområdet integritet. Resultatet av det arbetet ska inom kort också redovisas, och blir det ännu en besvikelse är risken uppenbar för en ny kraftig försvagning av EUR, kanske till och med under 8 kronor. Som inte det räckte har också vår egen Riksbank ett ånyo svårbedömt möte där vi slits mellan tro (att de inte vill sänka) och förnuft (de borde verkligen sänka). En sänkning skulle oavsett vår tro vara den stora överraskningen och skulle nog kunna ge en svagare krona, om än varken tillräckligt mycket, eller tillräckligt länge för att ta tillbaka den förstärkning som har skett de senaste månaderna. Det är enligt vår uppfattning väl motiverat att en välskött svensk ekonomi ska belönas med en stark växelkurs, och det omdömet får vi förhoppningsvis behålla även framledes.

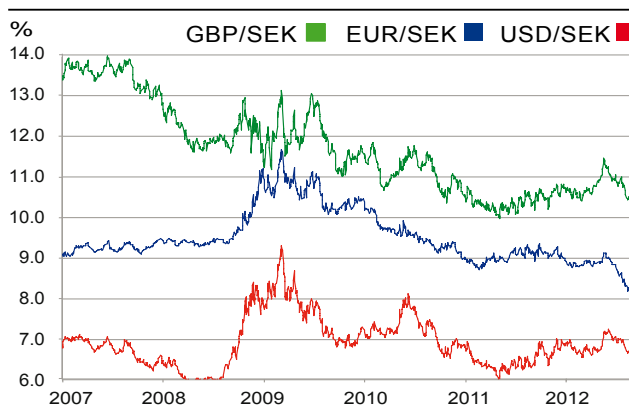
För räntemarknaderna är emellertid utfallen av ovanstående möten och händelser av något mindre vikt då räntorna har parkerat på låga nivåer, trots en längre period av massiva ekonomisk-politiska stimulanser. Detta är en stark indikation på att stora delar av den industrialiserade världen går mer och mer mot ett japan-liknande scenario. För den som ändå vill binda räntan finns det goda skäl att inte binda alltför långt

utan främst hålla sig till 2-3 års horisont som längst. Kom dock ihåg att en blandad "bukett" av bindnings-tider oftast är mest gynnsam ur ett längre perspektiv!

Ränta

Valuta

Källa: Danske Bank

Johan Freij
Affärsområdeschef
Skog och Lantbruk
Danske Bank i Sverige
Ansvarig utgivare
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.
Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se